

Πεπερασμένες Διαφορές και Παραγωγή:
Σχέση διαφορών και τελεστών

- Το συμπτωτικό πολυώνυμο
- Τελεστές Διαφορών
- Διακριτικοποίηση της παραγωγού
- Παραγωγή του προσεγγιστικού πολυωνύμου
  - Newton 's forward
  - Stirling
  - Newton's backward
- Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Πεπερασμένες Διαφορές

- Έστω ακολουθία τιμών y_k που αντιστοιχούν σε ανισαπέχοντα ορίσματα x_k .
- Ο τελεστής προς τα πίσω διαφορών Δ δρα επί των στοιχείων της ακολουθίας $\{y_k\}$ και αποδίδει μια νέα ακολουθία $\{\Delta y_k\} = \{y_{k+1} - y_k\}$.
- Άλλοι τελεστές

ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΣΤΗ Δ

• Αν $y_k = c$ σταθερή για κάθε k , τότε $\Delta y_k = 0$

• Ο τελεστής είναι γραμμικός, δηλαδή

$$\Delta[C_1 y_k + C_2 y_k] = C_1 \Delta y_k + C_2 \Delta y_k$$

• Γραμμικός συνδυασμός τελεστών

$$(\Delta_1 + \Delta_2) y_k = \Delta_1 y_k + \Delta_2 y_k$$

• Γινόμενο τελεστών $(\Delta \times \Delta) y_k = \Delta(\Delta y_k) = \Delta(y_{k+1} - y_k) =$

$$= \Delta y_{k+1} - \Delta y_k = y_{k+2} - y_{k+1} - y_{k+1} + y_k = y_{k+2} - 2y_{k+1} + y_k$$

- Λόγος τελεστών

.
$$\Delta[y_k / v_k] = [v_k \Delta y_k - y_k \Delta v_k] / y_{k+1} v_k$$

- $\Delta C^k = C^k (C - 1)$

(ειδική περίπτωση όταν $C=2$, τότε $\Delta 2^k = 2^k$)

- Δυο τελεστές L_1 και L_2 είναι αντίστροφοι αν

.
$$L_1 \times L_2 = L_2 \times L_1 = I$$

- . Π.χ. αν $L_1 = L^{-1}$ και $L_2 = L$ τότε $L^{-1}(Ly_k) = y_k$.

. ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΣΤΗ Δ

Να δείξετε ότι

- $\Delta(\sin k) = 2\sin(1/2)\cos(k+(1/2))$
- $\Delta(\cos k) = -2\sin(1/2)\sin(k+(1/2))$

. ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΣΤΗ Δ

- $\Delta(\log x_k) = \log(1+(h/x_k))$
- $\Delta(\log x_k) \approx h/x_k$ (Όταν το h/x_k είναι πολύ μικρό)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

$$\Delta^n y_k = \sum_{i=0}^n (-1)^i \binom{n}{i} y_{n-i}$$

Παρατηρείται ότι οι διαφορές ανώτερης τάξης έχουν αναπτύγματα ανάλογα με εκείνα του δυωνύμου του Newton.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

- Δείξτε ότι $\Delta^3 = \underline{y_3} - 3\underline{y_2} + 3\underline{y_1} - \underline{y_0}$

. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Θεωρούνται οι παρατηρήσεις ενός σταθερού φαινομένου, που για κάποιο λόγο μετά την 3^η παρατήρηση υπεισήρθε μοναδιαίο σφάλμα που παρέμεινε στις επόμενες παρατηρήσεις.

x_k	y_k	Δy_k	$\Delta^2 y_k$	$\Delta^3 y_k$	$\Delta^4 y_k$	$\Delta^5 y_k$	$\Delta^6 y_k$	$\Delta^7 y_k$
0	5							
1	5	0						
2	5	0	0					
3	5	0	0	0				
4	6	1	1	1	1			
5	6	0	-1	-2	-3	-4		
6	6	0	0	1	3	6	10	
7	6	0	0	0	-1	-4	-10	-20

Τελεστές Διαφορών

Προς τα εμπρός διαφορές

Μετατόπιση

Προς τα πίσω διαφορές

Μέση τιμή

Κεντρική διαφορά

Τελεστής παραγωγής

$$\Delta: \Delta y_k \rightarrow y_{k+1} - y_k$$

$$E: E y_k \rightarrow y_{k+1}$$

$$\nabla: \nabla y_k \rightarrow y_k - y_{k-1}$$

$$\mu: \mu y_k \rightarrow y_{k+1/2} - y_{k-1/2}$$

$$\delta: \delta y_k \rightarrow y_{k+(1/2)} - y_{k-(1/2)}$$

$$D: D y_k \rightarrow h \frac{\partial}{\partial x} y_k$$

Σχέσεις που συνδέουν

τελεστές

$$E = 1 + \Delta$$

$$\Delta^2 = E^2 - 2E + 1$$

$$E\Delta = \Delta E$$

$$\Delta^3 = E^3 - 3E^2 + 3E - 1$$

Newton-Gregory

- Εάν το μέγεθος των δεδομένων είναι μεγάλο, τότε ο πίνακας διαιρεμένων διαφορών θα είναι πολύ μεγάλος. Ας υποθέσουμε ότι η επιθυμητή ενδιάμεση τιμή για την οποία ζητείται να εκτιμηθεί η τιμή της συνάρτησης βρίσκεται προς το τέλος και πάντως στο δεύτερο ήμισυ του συνόλου δεδομένων, τότε μπορεί να είναι καλύτερο για να ξεκινήσει η διαδικασία εκτίμησης από το τελευταίο σημείο του συνόλου των δεδομένων. Γι' αυτό πρέπει να χρησιμοποιούν προς τα πίσω διαφορές και να σχηματοποιηθεί ο πίνακας των προς τα πίσω διαφορών.
- Ας προσδιοριστούν πρώτα οι προς πίσω διαφορές για να δημιουργήσουν τον πίνακα των προς τα πίσω διαφορών για το σύνολο δεδομένων.
- Με χρήση των προς τα πίσω διαφορών το συμπτωτικό πολυώνυμο Newton-Gregory θα γίνει

$$P_n(S) = f_n + s\nabla f_n + \frac{s(s+1)}{2!}\nabla^2 f_n + \dots + \frac{s(s+1)\dots(s+n-1)}{n!}\nabla^n f_n$$

Περισσότερα Συμπωτικά Πολυώνυμα

- Τύπος Gauss forward
- Τύπος Gauss backward
- Τύπος Stirling
- Τύπος Everet
- Τύπος Bessel
- Κανόνας Ζικ-Ζακ.

Παράδειγμα

k	x_k	y_k	∇y_k	$\nabla^2 y_k$	$\nabla^3 y_k$
-3	4	1	2	3	4
-2	6	3	5	7	
-1	8	8	12		
0	10	20			

Παράδειγμα

k	x_k	y_k	∇y_k	$\nabla^2 y_k$	$\nabla^3 y_k$
-3	4	1	2	3	4
-2	6	3	5	7	
-1	8	8	12		
0	10	20			

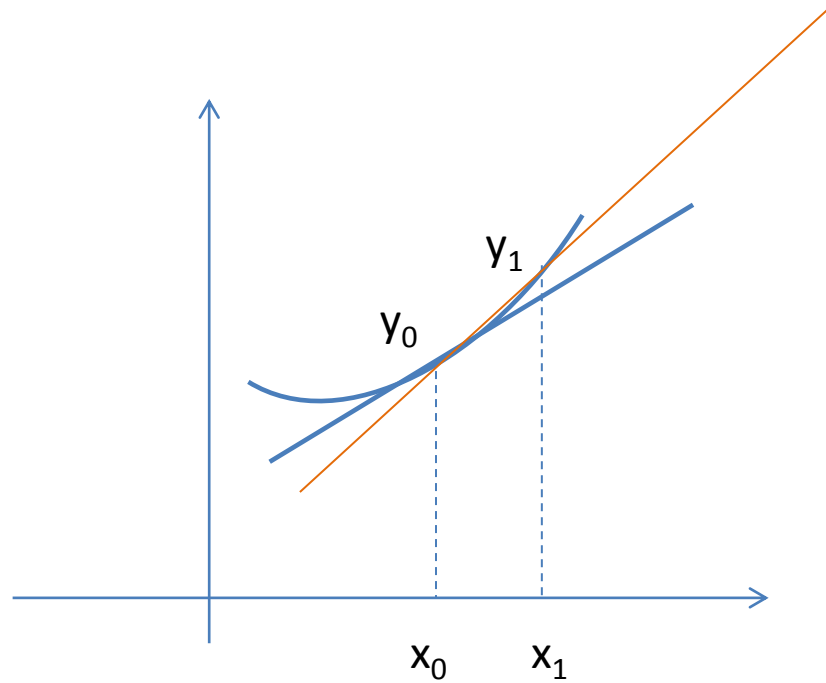
$p_k = 20 + 12k + \frac{7}{2}k(k+1) + \frac{4}{6}k(k+1)(k+2)$

Να εφαρμόσετε το ίδιο με τον τύπο Newton προς τα εμπρός.

Διακριτικοποίηση της παραγωγού

Διακριτικοποίηση της παραγώγου

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_0} \approx \frac{y_1 - y_0}{x_1 - x_0}$$

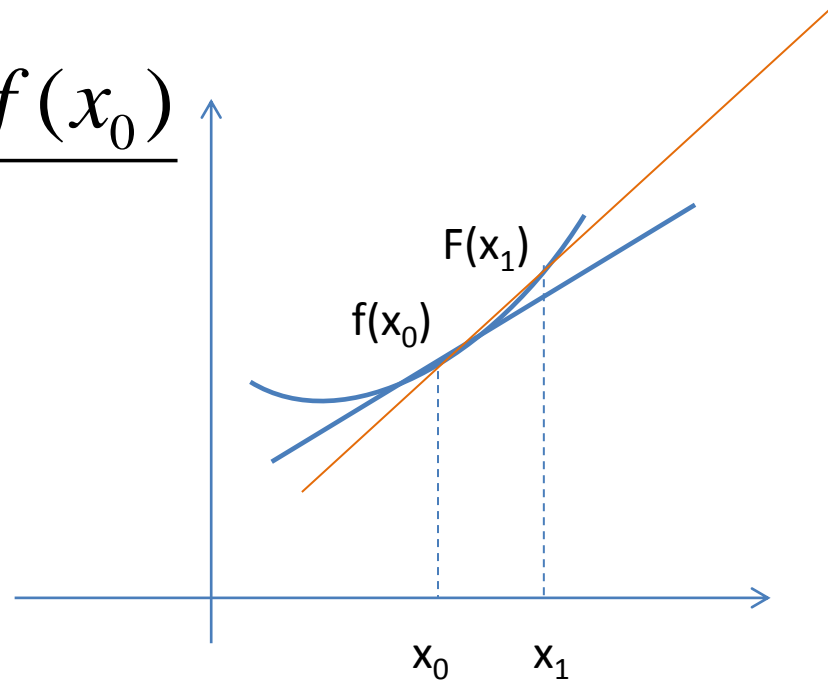

Διακριτικοποίηση της παραγώγου

Αν $y_0 = f(x_0)$ και $h = x_1 - x_0$, τότε

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_0} \approx \frac{f(x_0 + h) - f(x_0)}{h}$$

Η προς τα εμπρός προσέγγιση
της παραγώγου

Παράδειγμα

Η προς τα εμπρός προσέγγιση της παραγώγου της συνάρτησης $f(x)=a+bx^2$
Στο σημείο $x=x_0$ είναι:

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_0} \approx \frac{f(x_0 + h) - f(x_0)}{h} = \frac{a + b(x_0 + h)^2 - a - b(x_0^2)}{h} = 2bx_0 + bh$$

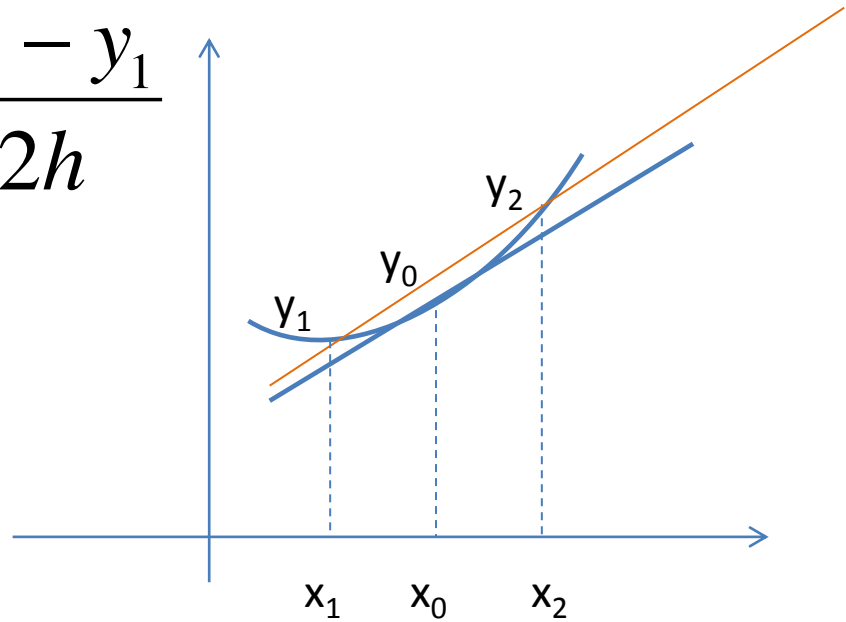
Ενώ το σφάλμα είναι τάξεως 1

$$O(h)=bh$$

Η ακριβής έκφραση της παραγώγου είναι $2bx$

Διακριτικοποίηση της παραγώγου
Κεντρική Διαφορά

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_0} \approx \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{y_2 - y_1}{2h}$$

Παράδειγμα

Η προσέγγιση της παραγώγου της συνάρτησης $f(x)=a+bx^2$ με κεντρικές Διαφορές στο σημείο $x=x_0$ είναι:

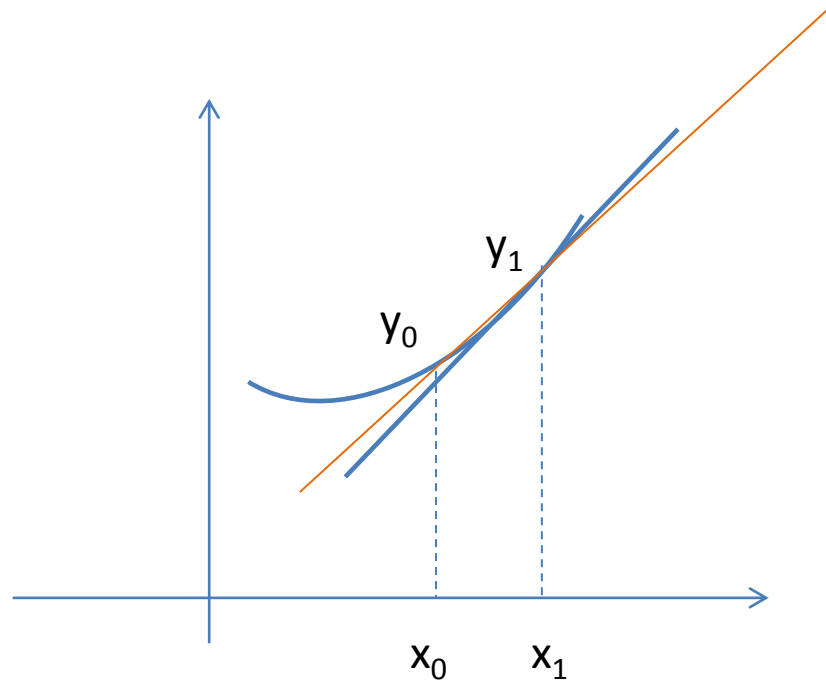
$$\begin{aligned} \left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_0} &\approx \frac{f(x_0 + h) - f(x_0 - h)}{2h} = \\ &= \frac{a + b(x_0 + h)^2 - a - b(x_0 - h)^2}{2h} = \frac{4bhx_0}{2h} = 2bx_0 \end{aligned}$$

Ενώ το σφάλμα είναι τάξεως 0 $O(h)=0$

Η ακριβής έκφραση της παραγώγου είναι $2bx$

Διακριτικοποίηση της παραγώγου
Πεπερασμένες διαφορές προς τα πίσω.

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_1} \approx \frac{y_1 - y_0}{x_1 - x_0}$$

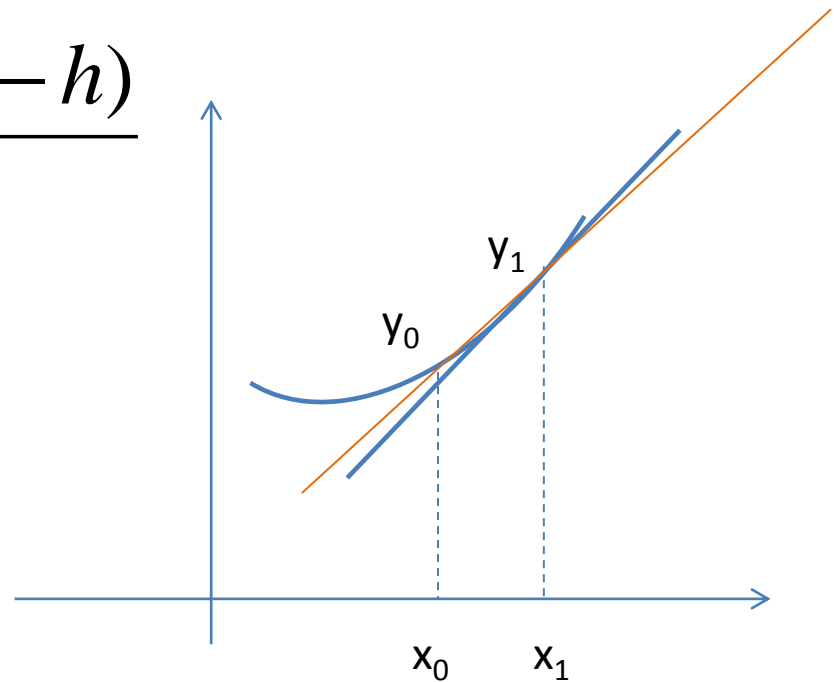

Διακριτικοποίηση της παραγώγου
Πεπερασμένες διαφορές προς τα πίσω.

Αν $y_1 = f(x_1)$ και $h = x_1 - x_0$, τότε

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_1} \approx \frac{f(x_1) - f(x_1 - h)}{h}$$

Η προς τα πίσω προσέγγιση
της παραγώγου

Παράδειγμα

Η προς τα πίσω προσέγγιση της παραγώγου της συνάρτησης $f(x)=a+bx^2$ είναι:

$$\left. \frac{dy}{dx} \right|_{x=x_1} \approx \frac{f(x_1) - f(x_1 - h)}{h} = \frac{a + bx_1^2 - a - b(x_1 - h)^2}{h} = 2bx_1 + bh$$

Ενώ το σφάλμα είναι $O(h)$ (τάξεως 1)

Η ακριβής έκφραση της παραγώγου είναι $2bx$

Το προσεγγιστικό πολυώνυμο Newton
Προς τα εμπρός διαφορές

$$p_k = \sum_{i=0}^n \binom{k}{i} \Delta^i y_0$$

ή αλλιώς

$$p(x_k) = y_0 + \frac{\Delta y_0}{h} (x_k - x_0) + \frac{\Delta^2 y_0}{2!h^2} (x_k - x_0)(x_k - x_1) + \dots$$
$$\dots + \frac{\Delta^n y_0}{n!h^n} (x_k - x_0)(x_k - x_1)\dots(x_k - x_{n-1})$$

$$p_k = \sum_{i=0}^n \binom{k}{i} \Delta^i y_0$$

$$p_k = y_0 + \binom{k}{1} \Delta y_0 + \binom{k}{2} \Delta^2 y_0 + \binom{k}{3} \Delta^3 y_0 + \dots =$$

$$= y_0 + \frac{k!}{1!(k-1)!} \Delta y_0 + \frac{k!}{2!(k-2)!} \Delta^2 y_0 + \frac{k!}{3!(k-3)!} \Delta^3 y_0 + \dots =$$

$$y_0 + k \Delta y_0 + \frac{k^2 - k}{2} \Delta^2 y_0 + \frac{k^3 - 3k^2 + 2k}{6} \Delta^3 y_0 + \dots$$

Επειδή

$$k(x) = \frac{x - x_0}{h}, \quad k'(x) = \frac{1}{h},$$

Παραγωγή του προσεγγιστικού πολυωνύμου
Newton's forward

$$p'(x) = \frac{1}{h} \left(\Delta y_0 + \left(k - \frac{1}{2}\right) \Delta^2 y_0 + \frac{3k^2 - 6k + 2}{6} \Delta^3 y_0 + \dots \right)$$

$$p^{(2)}(x) = \frac{1}{h^2} \left(\Delta^2 y_0 + (k - 1) \Delta^3 y_0 + \frac{2k^3 - 18k + 11}{12} \Delta^4 y_0 + \dots \right)$$

$$p^{(3)}(x) = \frac{1}{h^3} \left(\Delta^3 y_0 + \frac{2k - 3}{2} \Delta^4 y_0 + \dots \right)$$

Παράδειγμα

x	$\sqrt{x}$	Δ	Δ^2	Δ^3	Δ^4
1	1,00000	2470	-58	4	0
1,05	1,02470	2411	-54	3	0
1,1	1,04881	2357	-51	3	0
1,15	1,07238	2306	-48	3	
1,2	1,09545	2259	-45		
1,25	1,11803	2214			
1,3	1,14018				

Με $k=0$ και $x_0=1,00$

$$p'(x) = \frac{1}{h} \left(\Delta y_0 + \left(k - \frac{1}{2}\right) \Delta^2 y_0 + \frac{3k^2 - 6k + 2}{6} \Delta^3 y_0 + \dots \right)$$

$$p'(x) = 20(0,02470 + 0,000295 + 0,000017) = 0,50024$$

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Το ανάπτυγμα Taylor στο σημείο $x+h$ της συνάρτησης, που δίνεται με την έκφραση $y=f(x)$, είναι :

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Το ανάπτυγμα Taylor στο σημείο $x+h$ της συνάρτησης, που δίνεται με την έκφραση $y=f(x)$, είναι :

$$f(x+h) = f(x) + hf'(x) + \frac{h^2}{2!} f^{(2)}(x) + \dots$$

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Το ανάπτυγμα Taylor στο σημείο $x+h$ της συνάρτησης, που δίνεται με την έκφραση $y=f(x)$, είναι :

$$f(x+h) = f(x) + hf'(x) + \frac{h^2}{2!} f^{(2)}(x) + \dots$$

Η προσέγγιση της παραγώγου στο σημείο x με βήμα h γίνεται :

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Το ανάπτυγμα Taylor στο σημείο $x+h$ της συνάρτησης, που δίνεται με την έκφραση $y=f(x)$, είναι :

$$f(x+h) = f(x) + hf'(x) + \frac{h^2}{2!} f^{(2)}(x) + \dots$$

Η προσέγγιση της παραγώγου στο σημείο x με βήμα h γίνεται :

$$f'(x) \approx \frac{f(x+h) - f(x)}{h} \approx f'(x) + \frac{h}{2!} f^{(2)}(x) + \frac{h^2}{3!} f^{(3)}(x) + \dots$$

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Το ανάπτυγμα Taylor στο σημείο $x+h$ της συνάρτησης, που δίνεται με την έκφραση $y=f(x)$, είναι :

$$f(x+h) = f(x) + hf'(x) + \frac{h^2}{2!} f^{(2)}(x) + \dots$$

Η προσέγγιση της παραγώγου στο σημείο x με βήμα h γίνεται :

$$\frac{f(x+h) - f(x)}{h} = f'(x) + \frac{h}{2!} f^{(2)}(x) + \frac{h^2}{3!} f^{(3)}(x) + \dots$$

όπου

$$f'(x) \approx \frac{f(x+h) - f(x)}{h}$$

Χρήση του αναπτύγματος Taylor

Άρα:

$$f'(x) \approx f'(x) - O(h) = \frac{f(x+h) - f(x)}{h}$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Μια καλλίτερη προσέγγιση είναι εκείνη που επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο γειτονικών στο x_0 σημείων.
- Το ανάπτυγμα Taylor στα σημεία αυτά θα είναι :

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Μια καλλίτερη προσέγγιση είναι εκείνη που επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο γειτονικών στο x_0 σημείων.
- Το ανάπτυγμα Taylor στα σημεία αυτά θα είναι :

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Μια καλλίτερη προσέγγιση είναι εκείνη που επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο γειτονικών στο x_0 σημείων.
- Το ανάπτυγμα Taylor στα σημεία αυτά θα είναι :

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με αφαίρεση κατά μέλη προκύπτει :

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Μια καλλίτερη προσέγγιση είναι εκείνη που επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο γειτονικών στο x_0 σημείων.
- Το ανάπτυγμα Taylor στα σημεία αυτά θα είναι :

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με αφαίρεση κατά μέλη προκύπτει :

$$f'(x = x_0) \approx \frac{f(x_0 + h) - f(x_0 - h)}{2h} - \frac{h^2 f'''}{6} + O(h^3)$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Μια καλλίτερη προσέγγιση είναι εκείνη που επιτυγχάνεται με τη χρήση δύο γειτονικών στο x_0 σημείων.
- Το ανάπτυγμα Taylor στα σημεία αυτά θα είναι :

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με αφαίρεση κατά μέλη προκύπτει :

$$f'(x = x_0) = \frac{f(x_0 + h) - f(x_0 - h)}{2h} - \frac{h^2 f'''}{6} + O(h^3)$$

Σφάλμα αποκοπής

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της παραγώγου σε σημείο

- Εξετάζεται και πάλι η $f(x)=b+ax^2$
  - Η εκτίμηση της τιμής της παραγώγου είναι η ίδια με εκείνη που βρήκαμε με χρήση της κεντρικής διαφοράς
  - Το σφάλμα προκύπτει από την παράγωγο τρίτης τάξης, που είναι μηδέν
-
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Αν η αποκοπή γίνει στο τετραγωνικό όρο, τότε η εκτίμηση συμπίπτει με την τιμή της παραγώγου στο σημείο

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της **2^{ης} παραγώγου** σε σημείο

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της **2^{ης} παραγώγου** σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

$$f(x = x_0 \pm h) - f(x_0) = \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor
για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

$$f(x = x_0 \pm h) - f(x_0) = \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη:

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

$$f(x = x_0 \pm h) - f(x_0) = \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη:

$$f(x_0 + h) - 2f(x_0) + f(x_0 - h) = h^2 f'' + O(h^2)$$

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

$$f(x = x_0 \pm h) - f(x_0) = \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη:

$$f(x_0 + h) - 2f(x_0) + f(x_0 - h) = h^2 f'' + O(h^2)$$

και

Παράδειγμα Χρήσης του αναπτύγματος Taylor για την εκτίμηση της 2^{ης} παραγώγου σε σημείο

Από το ανάπτυγμα Taylor στο x_0

$$f(x = x_0 \pm h) = f(x_0) \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

ή

$$f(x = x_0 \pm h) - f(x_0) = \pm hf' + \frac{h^2 f''}{2} \pm \frac{h^3 f'''}{6} + O(h^4)$$

Με πρόσθεση κατά μέλη:

$$f(x_0 + h) - 2f(x_0) + f(x_0 - h) = h^2 f'' + O(h^4)$$

και

$$f'' = \frac{f(x_0 + h) - 2f(x_0) + f(x_0 - h)}{h^2} + O(h^2)$$

Ο τύπος του Stirling

- Ο τύπος του Stirling προκύπτει από τους τύπους του Gauss

$$p_k = y_0 + \frac{k}{2} \binom{k}{1} \delta \mu y_0 + \binom{k}{1} \delta^2 y_0 + \binom{k+1}{3} \delta^3 \mu y_0 + \frac{k}{4} \binom{k+1}{3} \delta^4 \mu y_0 + \dots$$
$$\dots + \binom{k+n-1}{2n-1} \delta^{2n-1} \mu y_0 + \frac{k}{2n} \binom{k+n-1}{2n-1} \delta^{2n} y_0$$

Παραγωγή του τύπου Stirling

$$p'(x) = \frac{1}{k} \left(\delta \mu y_0 + k \delta^2 y_0 + \frac{3k^2 - 1}{6} \delta^3 \mu y_0 + \frac{2k^3 - k}{12} \delta^4 y_0 + \dots \right)$$

Παραγωγή του τύπου Stirling

$$p''(x) = \frac{1}{h^2} \left(\delta^2 y_0 + k \delta^3 \mu y_0 + \frac{6k^2 - 1}{12} \delta^4 y_0 + \dots \right)$$

Παραγωγή του τύπου Stirling

$$p^{(3)}(x) = \frac{1}{h^3} (\delta^3 \mu y_0 + k \delta^4 y_0 + \dots)$$

